

Erfgoedverordening Texel 2018

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 19-12-2018

Gemeentebld Texel 2018 nr 25 datum 21-dec-18 Erfgoedverordening Texel 2018
intrekking van Monumentenverordening Texel

Zaaknummer **1649810**

Erfgoedverordening Texel 2018

Op 19 december 2018 heeft de gemeenteraad de Erfgoedverordening Texel 2018 vastgesteld. Deze verordening vervangt de Monumentenverordening Texel. In de Erfgoedverordening wordt onder meer geregeld de aanwijzing en bescherming van gemeentelijke monumenten en gemeentelijk beschermd dorpsgezicht. De nieuwe verordening maakt ook de aanwijzing van gemeentelijke (roerende) cultuurgoederen mogelijk. De Erfgoedverordening bevat een aantal aanpassingen die mede zijn gebaseerd op de nieuwe Erfgoedwet, zoals de instandhoudingsplicht voor gemeentelijke monumenten.

De raad van de gemeente Texel;

- gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 november 2018;
- gelet op de artikelen 3.16 en 9.1 van de Erfgoedwet, gelezen in samenhang met de artikelen 12, 15 en 38 van de Monumentenwet 1988 en de artikelen 2.1 en 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;
- gezien het advies van de Adviescommissie ruimtelijke kwaliteit van 5 september 2018;

Besluit

vast te stellen de volgende verordening:

Erfgoedverordening Texel 2018.

§ 1. Algemeen

Artikel 1. Begripsbepalingen

In deze verordening en de daarop berustende voorschriften wordt, tenzij anders is bepaald, verstaan onder:

- archeologisch monument:
- terrein dat deel uitmaakt van cultureel erfgoed vanwege de daar aanwezige overblijfselen, voorwerpen of andere sporen van menselijke aanwezigheid in het verleden, met inbegrip van die overblijfselen, voorwerpen en sporen;
- een archeologisch monument kan gesitueerd zijn (in de bodem) op land en onder water;
- dorpsgezichten:
- groepen van onroerende zaken die van algemeen belang zijn wegens hun schoonheid, hun onderlinge ruimtelijke of structurele samenhang dan wel hun wetenschappelijke of cultuurhistorische waarde en in welke groepen zich één of meer monumenten bevinden.
- gemeentelijk monument:
- monument of (maritiem) archeologisch monument dat is ingeschreven in het gemeentelijk erfgoedregister;
- minister:
- Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
- omgevingsvergunning:
- omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht;

Artikel 2. Gemeentelijk erfgoedregister

1. Burgemeester en wethouders houden een door eenieder te raadplegen gemeentelijk register bij van krachtens deze verordening onherroepelijk aangewezen cultureel erfgoed (gemeentelijk erfgoedregister).
2. Het gemeentelijk erfgoedregister bevat gegevens over de inschrijving en ter identificatie van het aangewezen gemeentelijk cultureel erfgoed en bevat in ieder geval de plaatselijke aanduiding, de kadastrale aanduiding, de datum van aanwijzing en een beschrijving van het aangewezen gemeentelijk cultureel erfgoed.

§ 2. Aanwijzing gemeentelijk monument

Artikel 3. Aanwijzing als gemeentelijk monument

1. Burgemeester en wethouders kunnen, al dan niet op aanvraag van een belanghebbende, en altijd met schriftelijke instemming van de eigenaar, besluiten een monument of (maritiem) archeologisch monument dat van bijzonder belang is voor de gemeente vanwege zijn schoonheid, betekenis voor de wetenschap of cultuurhistorische waarde aan te wijzen als gemeentelijk monument.
2. De initiatiefnemer laat een onafhankelijk rapport opstellen dat de zogenoemde redengevende beschrijving omvat.
3. Burgemeester en wethouders kunnen ten behoeve van de aanwijzing van een gemeentelijk monument bepalen dat nader bouwhistorisch onderzoek wordt verricht.
4. Dit artikel is niet van toepassing op:
 - a. rijksmonumenten, als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van de Erfgoedwet, en
 - b. monumenten en archeologische monumenten die zijn aangewezen op grond van de provinciale erfgoedverordening Noord-Holland, als bedoeld in 3.17, eerste lid, van de Erfgoedwet.

Artikel 4. Voornemen tot aanwijzing

1. Een voornemen om toepassing te geven aan artikel 3 wordt door burgemeester en wethouders schriftelijk bekendgemaakt aan alle zakelijk gerechtigden op de onroerende zaak die vermeld staan in de openbare registers, bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Kadasterwet.
2. Voordat een kerkelijk monument wordt aangewezen, voeren burgemeester en wethouders overleg over het voornemen met de eigenaar.

Artikel 5. Voorbescherming

1. De bescherming van paragraaf 3 is van overeenkomstige toepassing op het monument of (maritiem) archeologisch monument ten aanzien waarvan een voornemen als bedoeld in artikel 4 is bekendgemaakt.
2. De voorbescherming, bedoeld in het eerste lid, vervalt op het moment van inschrijving van de aanwijzing in het gemeentelijk erfgoedregister of op het moment waarop het aanwijzingsbesluit wordt herroepen of door de bestuursrechter wordt vernietigd.

Artikel 6. Advies gemeentelijke Adviescommissie voor ruimtelijke kwaliteit

1. Burgemeester en wethouders vragen over het voornemen om toepassing te geven aan artikel 3 advies aan de gemeentelijke Adviescommissie voor ruimtelijke kwaliteit. De taak, samenstelling en werkwijze van de adviescommissie is geregeld in een door de gemeenteraad vastgesteld Reglement Adviescommissie voor ruimtelijke kwaliteit.
2. De gemeentelijke Adviescommissie voor ruimtelijke kwaliteit betreft in ieder geval de leden die deskundig zijn op het gebied van de monumentenzorg bij het advies.
3. De gemeentelijke Adviescommissie voor ruimtelijke kwaliteit brengt binnen zes weken na ontvangst van de adviesaanvraag schriftelijk en deugdelijk gemotiveerd advies uit.

Artikel 7. Beslistermijn en inhoud aanwijzingsbesluit

1. Op een aanvraag om aanwijzing beslissen burgemeester en wethouders binnen zes weken na ontvangst van het advies van de Adviescommissie voor ruimtelijke kwaliteit, maar in ieder geval binnen 26 weken na de ontvangst van de aanvraag.
2. De aanwijzing bevat in ieder geval de plaatselijke aanduiding van het gemeentelijke monument, de datum van aanwijzing, de kadastrale aanduiding en een redengevende beschrijving van het gemeentelijke monument.

Artikel 8. Bekendmaking aanwijzingsbesluit aan rechthebbenden en inschrijving

1. De aanwijzing wordt schriftelijk bekendgemaakt aan alle zakelijk gerechtigden op de onroerende zaak die vermeld staan in de openbare registers, bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de Kadasterwet.
2. Zodra een aanwijzing onherroepelijk is geworden wordt deze onverwijld opgenomen in het gemeentelijk erfgoedregister.

Artikel 9. Wijziging gemeentelijk erfgoedregister, vervallen aanwijzing monument

1. Burgemeester en wethouders kunnen ten aanzien van gemeentelijke monumenten ambtshalve wijzigingen aanbrengen in het gemeentelijk erfgoedregister.
2. Als de wijziging ziet op het schrappen uit het register is paragraaf 2 van overeenkomstige toepassing, tenzij het monument of het (maritiem) archeologisch monument waarop de aanwijzing betrekking heeft als zodanig is tenietgegaan.
3. Een aanwijzing vervalt met ingang van de dag waarop het monument of het (maritiem) archeologisch monument waarop de aanwijzing betrekking heeft is ingeschreven in het rijksmonumentenregister of een provinciaal erfgoedregister als bedoeld in artikel 3.17, derde lid, van de Erfgoedwet. Het vervallen van de aanwijzing wordt onverwijld bijgehouden in het gemeentelijk erfgoedregister.

§ 3. Bescherming gemeentelijk monument

Artikel 10. Instandhoudingsplicht gemeentelijk monument

Het is verboden een gemeentelijk monument te beschadigen of te vernielen, of daaraan onderhoud te onthouden dat voor de instandhouding daarvan noodzakelijk is.

Artikel 11. Omgevingsvergunning gemeentelijk monument

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning van burgemeester en wethouders een gemeentelijk monument:
 - a. te slopen, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen, of
 - b. te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op:
 - a. de uitvoering van normaal onderhoud, voor zover detaillering, profilering, vormgeving, materiaalsoort en kleur van het monument niet wijzigen, en voor zover de aanleg van een tuin, park of andere aanleg die onder de bescherming van het monument valt, niet wijzigt, of
 - b. inpartijde veranderingen van het monument, voor zover het een onderdeel daarvan betreft dat vanuit het oogpunt van monumentenzorg zonder betekenis is.
3. Burgemeester en wethouders kunnen in het belang van de monumentenzorg nadere regels stellen met betrekking tot de uitvoering van werkzaamheden aan een gemeentelijk monument. Deze regels kunnen mede inhouden een vrijstelling van het verbod, bedoeld in het eerste lid, of een plicht tot het melden van handelingen bedoeld in het tweede lid.

Artikel 12. Intrekken van de omgevingsvergunning

De omgevingsvergunning, bedoeld in artikel 11, eerste lid, kan door burgemeester en wethouders worden ingetrokken:

- a. als de verlening berust op onjuiste of onvolledige gegevens en de juiste of volledige gegevens tot een ander besluit zouden hebben geleid;
- b. voor zover veranderde omstandigheden of feiten met betrekking tot de activiteit waarvoor de omgevingsvergunning is verleend, zich in overwegende mate tegen voortzetting of ongewijzigde voortzetting van die activiteit verzetten.

Artikel 13. Weigeringsgronden

1. De vergunning kan slechts worden verleend als het belang van de monumentenzorg zich daartegen niet verzet.
2. Een omgevingsvergunning voor een kerkelijk monument wordt niet verleend zonder overeenstemming met de eigenaar.

§ 4. Rijksmonumenten

Artikel 14. Advies omgevingsvergunning rijksmonument

Burgemeester en wethouders zenden onverwijld een afschrift van de ontvankelijke aanvraag om omgevingsvergunning voor een rijksmonument als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder f, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht voor advies aan de Adviescommissie voor ruimtelijke kwaliteit, bedoeld in artikel 6, eerste lid. Artikel 6, tweede en derde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.

§ 5. Gemeentelijke dorpsgezichten

Artikel 15. Aanwijzing als beschermd gemeentelijk dorpsgezicht

1. De gemeenteraad kan, op voorstel van burgemeester en wethouders, dorpsgezichten aanwijzen als beschermd gemeentelijk dorpsgezicht.
2. Burgemeester en wethouders zenden het voorstel voor advies aan de Adviescommissie voor ruimtelijke kwaliteit, bedoeld in artikel 6, eerste lid. Artikel 6, tweede en derde lid, zijn van overeenkomstige toepassing.
3. De gemeenteraad beslist binnen 26 weken na verzending van het voorstel, bedoeld in het tweede lid.
4. Een aangewezen gemeentelijk dorpsgezicht wordt onverwijld opgenomen in het gemeentelijk erfgoedregister.
5. De gemeenteraad stelt ter bescherming van een op grond van het eerste lid aangewezen beschermd dorpsgezicht een bestemmingsplan vast als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening. Bij het besluit tot aanwijzing van een beschermd dorpsgezicht kan hiertoe een termijn worden gesteld.
6. Bij het besluit tot aanwijzing van een beschermd dorpsgezicht wordt bepaald of en in hoeverre geldende bestemmingsplannen als beschermend plan in de zin van het vorige lid kunnen worden aangemerkt, dan wel of een beheersverordening als bedoeld in de Wet ruimtelijke ordening kan worden vastgesteld.
7. Dit artikel is niet van toepassing op beschermde stads- en dorpsgezichten die zijn aangewezen op grond van artikel 35, eerste lid, van de Monumentenwet 1988 of de provinciale erfgoedverordening als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, van de Erfgoedwet.

Artikel 16. Wijziging, intrekking en vervallen van de aanwijzing als beschermd gemeentelijk dorpsgezicht

1. De gemeenteraad kan, op voorstel van burgemeester en wethouders, een besluit tot aanwijzing als bedoeld in artikel 15, eerste lid, wijzigen of intrekken. Artikel 15, tweede en derde lid, is hierop van overeenkomstige toepassing, tenzij het een aanpassing van ondergeschikte betekenis betreft, of het dorpsgezicht waarop aanwijzing betrekking heeft als zodanig teniet is gegaan.
2. Een aanwijzing vervalt met ingang van de dag waarop het dorpsgezicht waarop de aanwijzing betrekking heeft wordt aangewezen als:
 - a. beschermd stads- en dorpsgezicht als bedoeld in artikel 35, eerste lid, van de Monumentenwet 1988, of
 - b. beschermd stads- en dorpsgezicht op grond van de provinciale erfgoedverordening als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, van de Erfgoedwet.
3. Zodra de wijziging, intrekking of het vervallen van een aanwijzing onherroepelijk is geworden wordt dat onverwijld bijgehouden in het gemeentelijk erfgoedregister.

Artikel 17. Verbodsbepaling en aanvraag vergunning

1. Het is in een beschermd gemeentelijk dorpsgezicht verboden om zonder omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, een bouwwerk geheel of gedeeltelijk te slopen.
2. De omgevingsvergunning kan in ieder geval worden geweigerd als naar het oordeel van burgemeester en wethouders niet aannemelijk is dat op de plaats van het te slopen bouwwerk een ander bouwwerk kan of zal worden gebouwd.
3. De artikelen 12 en 13 zijn van overeenkomstige toepassing.

4. Het eerste lid is niet van toepassing op het slopen ingevolge een verplichting als bedoeld in de artikelen 13, 13a of 13b van de Woningwet.

§ 6. Aanwijzing van beschermd gemeentelijk cultuurgoederen en verzamelingen

Artikel 18. Aanwijzing als beschermd gemeentelijk cultuurgoed of beschermd gemeentelijke verzameling

1. Burgemeester en wethouders kunnen ambtshalve besluiten een cultuurgoed dat van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis of uitzonderlijke schoonheid is en dat als onvervangbaar en onmisbaar behoort te worden behouden voor het gemeentelijk cultuurbezit en dat in eigendom is van de gemeente of dat aan de zorg van de gemeente is toevertrouwd aan te wijzen als beschermd gemeentelijk cultuurgoed.
2. Burgemeester en wethouders kunnen ambtshalve besluiten een verzameling van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis, die als geheel of door een of meer van de cultuurgoederen die een wezenlijk onderdeel van de verzameling zijn, als onvervangbaar en onmisbaar behoort te worden behouden voor het gemeentelijk cultuurbezit en die in eigendom van de gemeente is of die aan de zorg van de gemeente is toevertrouwd aan te wijzen als beschermd gemeentelijk verzameling.
3. Voor de aanwijzing van een cultuurgoed dat of een verzameling die aan de zorg van de gemeente is toevertrouwd is toestemming van de eigenaar vereist.
4. Over het voornemen van een aanwijzing, bedoeld in het eerste of tweede lid, alsmede over de vervreemding van een beschermd gemeentelijk cultuurgoed of een beschermd gemeentelijke verzameling of over het afstand doen van de zorg daarvoor vragen burgemeester en wethouders advies aan een commissie als bedoeld in artikel 4.18 van de Erfgoedwet.
5. Dit artikel is niet van toepassing op:
 - a. beschermd cultuurgoederen en beschermd verzamelingen als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet, en
 - b. cultureel erfgoed dat is aangewezen op grond van een provinciale erfgoedverordening als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, van de Erfgoedwet.

Artikel 19. Wijziging, intrekking en vervallen van de aanwijzing als beschermd gemeentelijk cultuurgoed of beschermd gemeentelijke verzameling

1. Burgemeester en wethouders kunnen een besluit tot aanwijzing als bedoeld in artikel 18, eerste of tweede lid, ambtshalve wijzigen of intrekken. Artikel 18, vierde lid, is hierop van overeenkomstige toepassing, tenzij het een aanpassing van ondergeschikte betekenis betreft, of het cultuurgoed of de verzameling waarop de aanwijzing betrekking heeft als zodanig teniet is gegaan.
2. Een aanwijzing vervalt met ingang van de dag waarop het cultuurgoed of de verzameling waarop de aanwijzing betrekking heeft wordt aangewezen als:
 - a. beschermd cultuurgoed of beschermd verzameling als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet, of
 - b. beschermd cultureel erfgoed op grond van een provinciale erfgoedverordening als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, van de Erfgoedwet.
4. Zodra de wijziging, intrekking of het vervallen van een aanwijzing onherroepelijk is geworden, wordt dat onverwijld bijgehouden in het gemeentelijk erfgoedregister.

§ 7. Schadevergoeding

Artikel 20. Schadevergoeding

Indien en voor zover blijkt dat een belanghebbende ten gevolge van:

- a. de weigering van burgemeester en wethouders een omgevingsvergunning tot wijziging, afbraak of verwijdering van een gemeentelijk monument als bedoeld in artikel 11 van deze verordening te verlenen, of

- b. voorschriften door burgemeester en wethouders verbonden aan een omgevingsvergunning tot wijziging, afbraak of verwijdering van een gemeentelijk monument als bedoeld in artikel 11 van deze verordening,
- kosten maakt of schade lijdt, die redelijkerwijs niet of niet geheel voor zijn rekening behoren te komen, kennen burgemeester en wethouders hem op zijn verzoek of uit eigen beweging een naar billijkheid te bepalen vergoeding toe, voor zover niet op andere wijze in een redelijke vergoeding is of kan worden voorzien.

§ 8. Handhaving en toezicht

Artikel 21. Strafbepaling

Degene die handelt in strijd met artikel 10 of het bepaalde krachtens artikel 11, derde lid, van deze verordening wordt gestraft met een geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van ten hoogste drie maanden.

Artikel 22. Toezichthouders

1. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast de bij besluit van burgemeester en wethouders aangewezen personen.
2. Burgemeester en wethouders kunnen daarnaast andere personen met dit toezicht belasten.

§ 9. Slotbepalingen

Artikel 23. Intrekken oude verordening

De Monumentenverordening Texel (vastgesteld 17 maart 2015) wordt ingetrokken.

Artikel 24. Overgangsrecht

1. Een krachtens de Monumentenverordening Texel (vastgesteld 17 maart 2015) aangewezen en geregistreerd gemeentelijke monument, wordt geacht aangewezen en geregistreerd te zijn overeenkomstig de bepalingen van deze verordening.
2. Aanvragen om vergunningen die zijn ingediend voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze verordening worden afgehandeld met inachtneming van de Monumentenverordening Texel (vastgesteld 17 maart 2015) .

Artikel 25. Inwerkingtreding

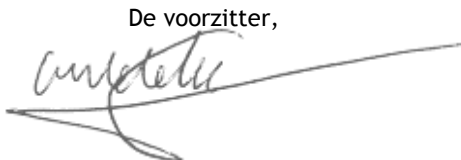
Deze verordening treedt in werking op de achtste dag na publicatie.

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 19-12-2018,

De griffier,

De voorzitter,

Toelichting

Algemeen deel

Inleiding

Texel heeft een rijk cultureel erfgoed. Het zijn zaken die onverbrekkelijk met Texel verbonden zijn en bepalend voor de geschiedenis van het eiland. Zonder schapenboeten en tuunwallen zou Texel niet zijn. Een karakteristiek gebouw op een markante plaats of met een rijke historie of met een bijzondere bouwgeschiedenis. Tekens in het landschap die markeren waar je bent. Er zijn ook zaken die verbonden zijn met een grotere eenheid, zoals de stolpboerderijen bij Noord-Holland horen, waarvan Texel onderdeel uitmaakt. Of nog groter: de scheepswrakken op de Reede van Texel zijn van nationaal en zelfs internationaal belang. Zaken die onverbrekkelijk met de plek verbonden zijn in een kleiner of groter verband, maar waarvan de algemene opvatting is dat die bijdragen aan de identiteit van ons en de plek, aan ons verleden en waarvan we vinden dat we die moeten overdragen aan de volgende generaties. Dat noemen we ons cultureel erfgoed. En het cultureel erfgoed is in zekere zin van ons allemaal. En van degene die ons cultureel erfgoed in eigendom heeft, mogen we als gemeenschap verwachten dat zij zorgvuldig omgaan met ons gemeenschappelijk erfgoed, zodat het behouden blijft voor de volgende generaties.

Daarom is lang geleden de Monumentenwet vastgesteld, met regels en verplichtingen voor degenen die ons erfgoed beheren in eigendom. Het Rijk kon gebouwd erfgoed, monumenten, aanwijzen als rijksmonument omdat het van nationaal belang geacht werd. Datzelfde gold voor stads- en dorpsgezichten en archeologische vindplaatsen. Op Texel staan 201 aangewezen rijksmonumenten.

In navolging van het Rijk bood de Monumentenwet ook aan provincies en gemeentes de mogelijkheid om monumenten aan te wijzen als respectievelijk provinciale monumenten of gemeentelijke monumenten. De provincie heeft op Texel drie aardkundige monumenten aangewezen: de westelijke kuststrook, het Oude land en de buitendijkse zandplaten. Deze aardkundige monumenten vallen buiten reikwijdte van deze verordening.¹ De gemeente Texel heeft 110 gemeentelijke monumenten aangewezen. De gemeente Texel heeft in een verordening vastgelegd hoe omgegaan moet worden met rijksmonumenten en met de aanwijzing van gemeentelijke monumenten.

Reikwijdte

De Monumentenverordening Texel wordt vernieuwd vanwege de invoering van de Erfgoedwet, per 1 juli 2016 en zal daarom in navolging van het Rijk Erfgoedwet genoemd worden. De Erfgoedwet vervangt en integreert verschillende wettelijke regelingen op het gebied van het cultureel erfgoed. Naast de Erfgoedwet wordt besluitvorming over cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving op termijn geregeld via de Omgevingswet. De Erfgoedwet anticipeert op de invoering van de Omgevingswet door overgangsrecht als gevolg waarvan delen van de Monumentenwet 1988 van kracht blijven tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Daarom is deze verordening zowel gebaseerd op de Erfgoedwet als op de Monumentenwet 1988.

De Erfgoedwet integreert de Regeling materieelbeheer museale voorwerpen 2013, de Wet verzelfstandiging museale diensten, de Monumentenwet 1988, de Wet tot behoud van cultuurbezit, de Uitvoeringswet UNESCO-verdrag 1970 inzake onrechtmatige invoer, uitvoer of eigendomsoverdracht van cultuurgoederen en de Wet tot teruggave cultuurgoederen afkomstig uit bezet gebied.

In aansluiting op de Erfgoedwet is hier gekozen voor een brede Erfgoedwet die conform het begrip 'cultureel erfgoed' in de Erfgoedwet ziet op zowel onroerend cultureel erfgoed (monumenten) als roerend cultureel erfgoed (cultuurgoederen en verzamelingen). Daarmee wordt de mogelijkheid geboden om ook

¹ Aardkundig erfgoed is ontstaan door natuurlijke processen, waar cultureel erfgoed altijd is ontstaan door of met de mens. De Erfgoedwet en deze Erfgoedwet zien alleen op cultureel erfgoed.

roerende zaken zoals bijvoorbeeld een gemeentelijke schilderijencollectie (verzameling) aan te wijzen als gemeentelijk cultuurgood.

Ook wordt in deze verordening, in aansluiting op de artikelen 35 en 36 van de Monumentenwet 1988, aan de gemeenteraad de mogelijkheid geboden om groepen onroerende zaken (of ensembles) aan te wijzen als beschermd gemeentelijk dorpsgezicht.

Deze verordening ziet in beginsel niet meer op archeologie. Archeologische (verwachtings)waarden worden geborgd via het ruimtelijke spoor op grond van artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening en artikel 5.2 van het Besluit omgevingsrecht. Bodemvondsten zouden kunnen leiden tot de wens om de betreffende locaties meer bescherming te bieden dan in bestemmingsplannen mogelijk is. De mogelijkheid om (maritiem) archeologisch erfgoed aan te wijzen als gemeentelijk monument is uitdrukkelijk niet uitgesloten.

Wettelijke grondslag

De grondslag voor deze verordening bestaat uit artikel 3.16 van de Erfgoedwet en, op de voet van het overgangsrecht van artikel 9.1 van de Erfgoedwet, de artikelen 12, 15 en 38 van de Monumentenwet 1988. Deze laatste wetgeving blijft op grond van het overgangsrecht van de Erfgoedwet van kracht tot de invoering van de Omgevingswet. Daarnaast zijn ook de artikelen 2.1 en 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van belang in verband met de bescherming van monumenten door middel van omgevingsvergunningen.

Artikelsgewijs

Enkel die bepalingen die nadere toelichting behoeven worden hieronder behandeld.

Artikel 1. Begripsbepalingen

De wettelijke definities uit artikel 1.1 van de Erfgoedwet gelden onverkort voor de begrippen die gebruikt worden in deze verordening, nu deze verordening berust op artikel 3.16 van de Erfgoedwet en derhalve in samenhang met de Erfgoedwet moet worden gelezen. Artikel 1 van deze verordening bevat daarom uitsluitend de begrippen 'gemeentelijk monument', 'minister', 'omgevingsvergunning' en 'dorpsgezichten' waarvan de definitie moet worden omschreven of die kortheidshalve zijn gegeven en die niet reeds (in deze vorm) in artikel 1.1 van de Erfgoedwet zijn gegeven. De wettelijke definitie voor 'archeologisch monument' is aangevuld met de zinsnede 'een archeologisch monument kan gesitueerd zijn (in de bodem) op land en onder water', omdat wij willen benadrukken dat tot het Texelse culturele erfgoed ook het maritiem archeologisch erfgoed behoort.

De voor deze verordening relevante begrippen uit de Erfgoedwet zijn:

- archeologische vondst: overblijfsel, voorwerp of ander spoor van menselijke aanwezigheid in het verleden afkomstig van een archeologisch monument;
- beschermd cultuurgood: cultuurgood dat:
 - a. als zodanig is aangewezen op grond van artikel 3.7, eerste lid, van de Erfgoedwet;
 - b. voorkomt in een opsomming als bedoeld in artikel 3.7, derde lid, van de Erfgoedwet; of
 - c. in geval van de aanwijzing van een beschermde verzameling op grond van artikel 3.8, eerste lid, van de Erfgoedwet zolang nog geen opsomming voor die verzameling is vastgesteld, redelijkerwijs onder de algemene omschrijving van die beschermde verzameling valt;
- beschermde verzameling: verzameling die is aangewezen op grond van artikel 3.7, tweede lid, van de Erfgoedwet;
- cultureel erfgoed: uit het verleden geërfde materiële en immateriële bronnen, in de loop van de tijd tot stand gebracht door de mens of ontstaan uit de wisselwerking tussen mens en omgeving, die mensen, onafhankelijk van het bezit ervan, identificeren als een weerspiegeling en uitdrukking van zich voortdurend ontwikkelende waarden, overtuigingen, kennis en tradities, en die aan hen en toekomstige generaties een referentiekader bieden;
- cultuurgood: roerende zaak die deel uitmaakt van cultureel erfgoed;
- kerkelijk monument: monument dat eigendom is van een kerkgenootschap, een zelfstandig onderdeel daarvan, een lichaam waarin kerkgenootschappen zijn verenigd, of van een ander genootschap op

geestelijke grondslag en dat uitsluitend of voor een overwegend deel wordt gebruikt voor het gezamenlijk belijden van de godsdienst of levensovertuiging;

- monument: onroerende zaak die deel uitmaakt van cultureel erfgoed;
- normaal onderhoud: noodzakelijke reguliere werkzaamheden die gericht zijn op het behoud van monumentale waarde;
- rijksmonument: monument of archeologisch monument dat is ingeschreven in het rijksmonumentenregister;
- rijksmonumentenregister: register als bedoeld in artikel 3.3, van de Erfgoedwet;
- verzameling: cultuurgoederen die uit cultuurhistorisch of wetenschappelijk oogpunt bij elkaar horen.

Artikel 2. Gemeentelijk erfgoedregister

Het gemeentelijk erfgoedregister heeft betrekking op al het (beschermd) gemeentelijk cultureel erfgoed dat krachtens deze verordening is aangewezen. Het gaat om door het gemeentebestuur zelf aangewezen monumenten, dorpsgezichten of cultuurgoederen.

Dit artikel geeft uitvoering aan de verplichting van artikel 3.16, derde lid, van de Erfgoedwet en is daarmee van toepassing op al het cultureel erfgoed dat is aangewezen op grond van deze verordening, ongeacht of het om onroerende of roerende zaken gaat.

Het woord 'onherroepelijk' betekent hier dat tegen de aanwijzing geen beroep (of bezwaar) is ingesteld of dat het is afgewezen.

Het erfgoedregister wordt bijgehouden door de medewerker die is belast met het beleidsveld monumenten en erfgoed.

Artikel 3. Aanwijzing als gemeentelijk monument

Dit artikel regelt de toekenning van de status van gemeentelijk monument aan een monument of archeologisch monument (een tuin en tuinwallen vallen binnen het begrip 'monument', natuurlandschap niet). De aanwijzing vergt een belangenafweging tussen het met de aanwijzing te dienen belang en de overige bij de aanwijzing betrokken belangen, waaronder planologische en/of economische belangen of het gebruik van het monument of archeologisch monument. Deze formulering is ontleend aan de artikelen 3.1, eerste lid, en 3.16, tweede lid, van de Erfgoedwet.

Burgemeester en wethouders hebben beleidsvrijheid bij de aanwijzing van een monument of archeologisch monument als beschermd gemeentelijk monument; er geldt bovendien niet zoiets als de voorheen gehanteerde vijftigjarengrens voor rijksmonumenten. Bij de afweging van belangen die daarbij een rol spelen moeten ook de belangen van het gebruik ten opzichte van de te beschermen monumentale waarde uitdrukkelijk en gemotiveerd naar voren komen. Bij de voorbereiding van een aanwijzing moeten deze belangen derhalve in concreto worden onderzocht. Volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State² gaat het bij een besluit over de aanwijzing als beschermd monument om de afweging van het algemeen belang dat is gemoeid met de bescherming van het cultureel erfgoed tegen de belangen die de eigenaar heeft bij al dan niet aanwijzing. Het gebruik van het monument wordt beschouwd als een aspect van de belangen van de eigenaar en behoeft daarom niet afzonderlijk te worden benoemd.

Tot een beschermd gemeentelijk monument behoort het gehele beschreven monument, inclusief constructie, aanbouwen en interieurs, tenzij onderdelen uitdrukkelijk zijn uitgesloten van de bescherming. Bijgebouwen, tuinen en omheiningen genieten alleen bescherming indien dat specifiek beschreven staat. Onder interieurs worden nagelvaste onderdelen van het interieur bedoeld als stucplafonds, behangsels, betimmeringen, deurpartijen, kastenwanden, etc.

² ABRvS: 201401001/1/A2 (24 december 2014).

Ter onderbouwing van de aanvraag, dan wel voorgenomen aanwijzing, laat de initiatiefnemer door een onafhankelijk deskundige een rapport opstellen met een waardenstellende beschrijving van het monument, waarin naast de fysieke beschrijving van het monument minimaal de architectuurhistorische, bouwhistorische en (cultuur)historische waarden beschreven staan. In deze redengevende beschrijving staat ook vermeld welke onderdelen zijn uitgesloten van bescherming.

Op basis van de redengevende beschrijving én het advies van de Adviescommissie voor ruimtelijke kwaliteit neemt het college van burgemeester en wethouders een besluit over eventuele aanwijzing tot gemeentelijk monument.

Bij onvoldoende bouwhistorische kennis van het monument, of als de redengevende beschrijving daartoe aanleiding geeft, kan het college besluiten om vóór aanwijzing een bouwhistorisch onderzoek te laten uitvoeren. De Rijksdienst voor het cultureel erfgoed heeft de brochure 'Richtlijnen bouwhistorisch onderzoek' uitgegeven die als leidraad dient.

Artikel 4. Voornemen tot aanwijzing

Ieder monument is gegeven de begripsbepaling van artikel 1.1 van de Erfgoedwet per definitie een onroerende zaak (het gebouw). Ieder archeologisch monument omvat ten minste één onroerende zaak (het terrein, dat vanwege en samen met de daar aanwezige overblijfselen, voorwerpen of andere sporen van menselijke aanwezigheid in het verleden, met inbegrip van die overblijfselen, voorwerpen en sporen, gegeven de begripsbepaling van artikel 1.1 van de Erfgoedwet wordt aangemerkt als archeologisch monument). Voor alle zakelijk gerechtigden op de betreffende onroerende zaken is ontvangst van het voornemen van een aanwijzing door burgemeester en wethouders van belang, niet alleen voor de eigenaar. Zie ook artikel 1, onder a, onderdeel 1, jo. artikel 1, onder b, onderdeel 5, van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Onder zakelijk gerechtigden vallen ook hypothecaire schuldeisers ten aanzien van de onroerende zaak.

De aanwijzing van kerkelijke monumenten vereist voorafgaand overleg met de eigenaar. Het gaat dan per definitie om een monument dat eigendom is van een kerkgenootschap, een zelfstandig onderdeel daarvan, een lichaam waarin kerkgenootschappen zijn verenigd, of van een ander genootschap op geestelijke grondslag en dat uitsluitend of voor een overwegend deel wordt gebruikt voor het gezamenlijk belijden van de godsdienst of levensovertuiging (artikel 1.1 van de Erfgoedwet). Dit lid stemt overeen met de vergelijkbare eis in artikel 3.1, vierde lid, van de Erfgoedwet en artikel 3.2a van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en doet recht aan de bijzondere positie van het kerkelijk monument als plaats voor het gezamenlijk belijden van godsdienst of levensovertuiging. Dit geldt naast de algemene regel van artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht op grond waarvan belanghebbenden zoals eigenaren moeten worden gehoord.

Artikel 5. Voorbescherming

Vanaf het moment dat de eigenaar de brief ontvangt waarin wordt bekendgemaakt dat de gemeente van plan is om het monument aan te wijzen tot gemeentelijk monument, geldt de zogenaamde voorbescherming. Dit betekent dat het monument wordt behandeld alsof het al een gemeentelijk monument is. Het is vergelijkbaar met de voorbescherming voor rijksmonumenten die voortvloeit uit artikel 5 van de Monumentenwet 1988 (dat tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet blijft gelden voor rijksmonumenten).

De voorbescherming wordt toegepast om de bescherming van het monument te garanderen in de periode tussen de bekendmaking van het voornemen tot aanwijzing, en het feitelijke besluit tot aanwijzing als gemeentelijk monument.

Dit houdt in dat het, vanaf het moment van ontvangst van de brief met het voornemen, verboden is zonder omgevingsvergunning het pand te slopen, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen, of het pand te herstellen, te gebruiken of te laten gebruiken op een zodanige manier dat het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.

Artikel 6. Advies gemeentelijke Adviescommissie voor ruimtelijke kwaliteit

Artikel 15 van de Monumentenwet 1988 blijft van kracht tot de invoering van de Omgevingswet. Op grond van dat artikel dient ten minste in de onderhavige verordening te zijn geregeld de inschakeling van 'een commissie op het gebied van de monumentenzorg die in elk geval tot taak heeft te adviseren over aanvragen om een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder f, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.' Hieraan wordt in dit artikel uitvoering gegeven. Binnen de commissie zijn enkele leden deskundig op het gebied van de monumentenzorg. Hiertoe behoort ook de archeologische monumentenzorg.

De Monumentenwet 1988 laat de ruimte om voor de adviestaak voor monumenten de inschakeling te regelen van een commissie waaraan in de praktijk meer taken in de fysieke leefomgeving zijn toegedicht. In de praktijk wordt de monumentencommissie bijvoorbeeld wel gecombineerd met een commissie voor ruimtelijke kwaliteit. Artikel 6 maakt daarvan gebruik om mogelijk te maken dat vooruitlopend op de Omgevingswet gewerkt kan worden met een bredere gemeentelijke adviescommissie: de Adviescommissie voor ruimtelijke kwaliteit. Omdat in het Reglement Adviescommissie voor ruimtelijke kwaliteit al is aangesloten bij een voorwaarde van de Omgevingswet dat leden van het gemeentebestuur geen deel uitmaken van deze commissie (onder de Monumentenwet 1988 geldt dat voor burgemeester en wethouders), is de voorwaarde daartoe niet overgenomen in deze verordening.

Onder de Omgevingswet (artikel 17.9 van het wetsvoorstel zoals dat op 22 maart 2016 is aangenomen door de Eerste Kamer) zal een adviescommissie ingesteld moeten worden die tot taak heeft te adviseren over de aanvragen om een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit, voor zover het andere dan archeologische monumenten betreft. Ook daarbinnen dienen enkele leden deskundig te zijn op het gebied van de monumentenzorg. Het gaat (onder de Omgevingswet) om een adviescommissie met een bredere taak voor de omgevingskwaliteit, waarin de erkenning ligt van het belang van aspecten als cultureel erfgoed, architectonische kwaliteit van bouwwerken, stedenbouwkundige kwaliteit en kwaliteit van natuur en landschap. Het gaat daarbij (onder de Omgevingswet) zowel om de menselijke beleving van de fysieke leefomgeving als om de intrinsieke waarden die de maatschappij toekent aan de identiteit van gebieden en aan dier- en plantensoorten. De Omgevingswet maakt uitdrukkelijk een bredere taakstelling van deze commissie mogelijk.

Artikel 7. Beslistermijn en inhoud aanwijzingsbesluit

Voor de termijn is aangesloten bij de termijn die gehanteerd wordt in de Erfgoedwet (artikel 3.2, derde lid).

Artikel 8. Bekendmaking aanwijzingsbesluit aan rechthebbenden en inschrijving

Dit artikel geldt naast de algemene verplichting tot bekendmaking van besluiten op basis van de Algemene wet bestuursrecht. Ontvangst van de aanwijzing door burgemeester en wethouders is voor alle zakelijk gerechtigden van belang, niet alleen voor de eigenaar. Zie ook artikel 1, onder a, onderdeel 1, jo. artikel 1, onder b, onderdeel 5, van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken. Op een aanwijzingsbesluit is deze wet ook van toepassing. Onder zakelijk gerechtigden vallen ook hypothecaire schuldeisers.

De registratie van de aanwijzing in het gemeentelijk erfgoedregister is een louter administratieve verrichting en niet een besluit. Overigens zal van de aanwijzing ook inschrijving in het gemeentelijke beperkingenregister en in het kadaster plaatsvinden op grond van artikel 1, onder c en e, van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken.

Artikel 9. Wijziging gemeentelijk erfgoedregister, vervallen aanwijzing monument

Dit artikel bepaalt dat voor het schrappen uit het register van een aanwijzing als gemeentelijk monument dezelfde procedure geldt als bij de aanwijzing daarvan, behalve als het gemeentelijk monument geheel vernietigd is door bijvoorbeeld brand. Voorts is hierin bepaald dat de aanwijzing als gemeentelijk monument automatisch vervalt zodra een monument is opgenomen in het rijksmonumentenregister of in een provinciaal erfgoedregister.

Artikel 10. Instandhoudingsplicht gemeentelijk monument

Analoog aan de introductie van de instandhoudingsplicht voor rijksmonumenten in de Erfgoedwet, is het verbodsartikel op beschadigen en vernielen van een gemeentelijk monument uitgebreid met de zinsnede [het is verboden] 'daaraan onderhoud te onthouden dat voor de instandhouding daarvan noodzakelijk is.'

Op grond van dit artikel kan een eigenaar van een beschermd gemeentelijk monument de verplichting worden opgelegd om zijn monument te onderhouden. Dat is mogelijk bij verwaarlozing van het monument waardoor de instandhouding van het monument in gevaar komt. Het gaat daarbij zowel om het passief als actief verwaarlozen. Een voorbeeld van passief verwaarlozen is het niet wind- en waterdicht houden van een monument. Achterstallig schilderwerk waardoor schade aan het monument ontstaat kan ook als passieve verwaarlozing worden gezien. Een voorbeeld van het actief verwaarlozen is het bewust open laten van ramen en deuren.

De instandhoudingsplicht betekent minimaal functioneel en basaal onderhoud aan het monument plegen om de monumentale waarden te behouden en te waarborgen. Op basis van dit artikel kan geen reconstruerende restauratie worden afgedwongen, alleen de instandhouding van de bestaande monumentale waarden. Maar dat betekent dat het wind- en waterdicht houden van een rieten dak met een dekzeil niet gezien wordt als het plegen van basaal onderhoud omdat daarmee de monumentale waarden niet behouden blijven. Het gebruik van bouwhistorisch verantwoord materiaal is de waarborg van de instandhouding van de monumentale waarden, en kan op basis van dit artikel worden afgedwongen.

Artikel 11. Omgevingsvergunning gemeentelijk monument

Dit artikel is gebaseerd op artikel 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Onder 'ontsierd' wordt uitdrukkelijk ook verstaan de toevoeging van bestrating, terrasschermen en erfinrichting bij schapenboeten, alsmede lichtopeningen in het dak daarvan.

In het kader van deregulering en analoog aan de voorschriften voor rijksmonumenten is lid 2 gebaseerd op artikel 2.5a jo. artikel 3a Bijlage II Besluit omgevingsrecht.

Op grond van lid 3 kunnen burgemeester en wethouders nadere regels stellen met betrekking tot het onderhoud van monumenten. Het college kan onderhouds- en restauratierichtlijnen vaststellen die eigenaren kunnen hanteren voor doelmatig en sober onderhoud en restauratie ten behoeve van het behoud van de monumentale waarden.

Ook kan het college nadere regels stellen voor de mate van diepgang, breedte en uitwerking van bouwhistorisch onderzoek.

Met een meldingsplicht voor activiteiten die onder lid 2 vallen, kan het bevoegd gezag toezicht houden op de instandhouding van de monumentale waarden van het gemeentelijk monument. Dat betekent dat het bevoegd gezag kan controleren of uitsluitend vergunningvrije activiteiten worden verricht en of de monumentale waarden niet worden aangetast.

Het college kan ook nadere regels stellen voor gevallen waarin een omgevingsvergunning niet verplicht gesteld wordt, bijvoorbeeld ten behoeve van verduurzaming van monumenten.

Artikel 13. Weigeringsgronden

In het eerste lid ligt op grond van de belangenafweging die moet worden gemaakt, tevens besloten dat rekening wordt gehouden met het gebruik van het monument. In het tweede lid is voor wat betreft de vereiste overeenstemming met de eigenaar van een kerkelijk monument aangesloten bij artikel 3.2a van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

Monumentenzorg is een overkoepelende term voor de bescherming, instandhouding, onderhoud en herstel van onroerende zaken die behoren tot het cultureel erfgoed.

Artikel 14. Advies omgevingsvergunning rijksmonument

Zie de toelichting bij artikel 6. De term 'rijksmonument' is gedefinieerd in artikel 1.1 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (op grond van artikel 10.9 van de Erfgoedwet). De procedure inzake deze omgevingsvergunning is geregeld in die wet. De gemeenteraad is verplicht om de inschakeling van een commissie die adviseert over omgevingsvergunningen bij rijksmonumenten te regelen bij verordening (artikel 15 van de Monumentenwet 1988). Met dit artikel wordt voldaan aan die verplichting.

Artikel 15. Aanwijzing als beschermd gemeentelijk dorpsgezicht

Dit artikel geeft de mogelijkheid aan de gemeenteraad om gemeentelijke dorpsgezichten aan te wijzen, die vervolgens krachtens het bestemmingsplan moeten worden beschermd. Dit is vergelijkbaar met de thans nog geldende artikelen 35 en 36 van de Monumentenwet 1988; echter zonder de plicht de minister te horen. Artikel 36 van de Monumentenwet 1988 zal vervallen met de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Daarna is het aanwijzen van gemeentelijke dorpsgezichten mogelijk via het omgevingsplan. Voor de bescherming van rijksmonumenten binnen het gemeentelijke dorpsgezicht geldt artikel 11 van de Monumentenwet. Voor de bescherming van gemeentelijke monumenten geldt artikel 10 van deze verordening. Ook het Rijk zal de bescherming van stads- en dorpsgezichten van landelijke betekenis dan op basis van de Omgevingswet regelen via een instructie aan de gemeenten, die wij moeten overnemen in ons omgevingsplan.

Artikel 16. Wijziging, intrekking en vervallen van de aanwijzing als beschermd gemeentelijk dorpsgezicht

Dit artikel bepaalt o.a. dat bij wijziging (van niet-ondergeschikte aard) van een aanwijzing en bij intrekking van de status als beschermd gemeentelijk dorpsgezicht dezelfde procedure geldt als bij de aanwijzing daarvan. Voorts is hier bepaald dat een aanwijzing automatisch vervalt zodra het dorpsgezicht waarop de aanwijzing betrekking heeft door de minister of een provincie wordt aangewezen als beschermd stads- en dorpsgezicht. Bij een wijziging van ondergeschikte betekenis kan o.a. gedacht worden aan wijzigingen i.v.m. de verandering van bijvoorbeeld straatnamen of huisnummers.

Artikel 17. Verbodsbepaling en aanvraag vergunning

Artikel 2.2, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht geeft de gemeente de mogelijkheid om op basis van een verordening het slopen in een beschermd gemeentelijk stads- en dorpsgezicht aan een omgevingsvergunning te onderwerpen. Daaraan is hier uitvoering gegeven.

Artikel 18. Aanwijzing als beschermd gemeentelijk cultuurgoed of beschermde gemeentelijke verzameling

Dit artikel maakt het mogelijk dat topstukken van het gemeentelijk cultuurbezit worden aangewezen als beschermde gemeentelijke cultuurgoederen of beschermde gemeentelijke verzamelingen, voor zover deze niet al voor het Nederlandse cultuurbezit als beschermde cultuurgoederen zijn aangewezen door de minister op grond van artikel 3.7 van de Erfgoedwet of door gedeputeerde staten op grond van de provinciale erfgoedverordening krachtens artikel 3.17 van de Erfgoedwet. De formele gevolgen van een aanwijzing van een cultuurgoed of verzameling als beschermd gemeentelijk cultuurgoed of beschermde gemeentelijke verzameling zijn beperkt: ingevolge artikel 2 van deze verordening zullen ze ingeschreven dienen te worden in het gemeentelijk erfgoedregister en er geldt op grond van het derde lid, in aanvulling op artikel 4.18 van de Erfgoedwet, een adviesverplichting bij een eventuele vervreemding daarvan door de gemeente of wanneer de gemeente afstand wil doen van het eigendom of de zorg voor het cultuurgoed dat, of de verzameling die, aan haar was toevertrouwd. De aanwijzing heeft daarnaast vooral een symbolische betekenis en geeft uitdrukking aan het belang dat de gemeente stelt in het betreffende cultuurgoed of de betreffende verzameling.

De aanwijzing van beschermde gemeentelijke cultuurgoederen en verzamelingen kan uitsluitend betrekking hebben op cultuurgoederen en verzamelingen die in eigendom zijn van de gemeente of cultuurgoederen en verzamelingen waarvan de zorg aan de gemeente is toevertrouwd. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn bij cultuurgoederen die door de gemeente in bruikleen zijn verkregen uit collecties van derden. Voor aanwijzing van dergelijke cultuurgoederen is overeenstemming met de eigenaar een vereiste. Burgemeester en wethouders moeten voorts in het geval van een schenking, erfstelling, legaat of aankoop eventuele beperkende of andere juridische voorwaarden in acht nemen.

Er kan op grond van deze verordening geen sprake zijn van de aanwijzing van cultuurgoederen van derden als beschermde gemeentelijke cultuurgoederen of verzamelingen, zonder toestemming van de eigenaar. Er bestaat onvoldoende wettelijke grondslag om bij verordening een juridisch beschermingsregime eenzijdig aan een andere eigenaar op te leggen, zoals dat geldt voor de op rijksniveau beschermde cultuurgoederen (zie Hoofdstuk 4 van de Erfgoedwet). Van een eventuele aanwijzing zou daardoor geen enkele beschermende werking uitgaan. Daarom is ervan afgezien een aanwijzingsbevoegdheid voor burgemeester en wethouders te creëren.

Voor de aanwijzing als beschermd gemeentelijk cultuurgoed of beschermde gemeentelijke verzameling vragen burgemeester en wethouders advies aan een onafhankelijke adviescommissie als bedoeld in artikel 4.18 Erfgoedwet, zoals bijvoorbeeld de Texelse Cultuurcommissie of enige andere onafhankelijke, deskundige commissie.

Artikel 19. Wijziging, intrekking en vervallen van de aanwijzing als beschermd gemeentelijk cultuurgoed of beschermde gemeentelijke verzameling

Dit artikel bepaalt o.a. dat bij wijziging (van niet-ondergeschikte aard) van een aanwijzing en bij intrekking van de status als beschermd gemeentelijk cultuurgoed of beschermde gemeentelijke verzameling dezelfde adviesprocedure geldt als bij onder meer de aanwijzing daarvan; over het voornemen daartoe vragen burgemeester en wethouders advies aan een commissie als bedoeld in artikel 4.18 van de Erfgoedwet. Bij een wijziging van ondergeschikte betekenis kan o.a. gedacht worden aan de plaatsaanduiding i.v.m. verhuizing van een cultuurgoed naar een andere locatie ter plekke of omdat het in tijdelijke bruikleen wordt gegeven aan een museum.

Voorts is hier bepaald dat een aanwijzing automatisch vervalt zodra het cultuurgoed of de verzameling waarop de aanwijzing betrekking heeft door de minister of een provincie wordt aangewezen als beschermd cultuurgoed of beschermde verzameling.

Artikel 20. Schadevergoeding

Dit artikel sluit aan bij artikel 4.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Dit artikel regelt de vergoeding van de kosten of schade die voortkomen uit de voorschriften van een vergunning of een geweigerde vergunning. Denk hierbij aan kosten die redelijkerwijs niet (volledig) bij de aanvrager in rekening zouden moeten worden gebracht. Het gaat uitsluitend om schade of kosten die het gevolg zijn van een opgelegde beperking of verplichting door de vergunningverlenende instantie, zoals de kosten voor archeologisch onderzoek die niet redelijkerwijs voor zijn rekening behoren te komen. Met het Verdrag van Malta is het principe 'de verstoorder betaalt' van toepassing bij bodemverstoringen. Slechts in uitzonderlijke gevallen is er sprake van onredelijke kosten bij archeologisch onderzoek.

Artikel 21. Strafbepaling

Deze strafbepaling is uitsluitend voor overtreding van de instandhoudingsplicht van artikel 10 en de nadere regels krachtens artikel 11, derde lid, noodzakelijk. De strafbaarstelling van handelen zonder of in strijd met de voorschriften van de omgevingsvergunning voor gemeentelijke monumenten is via de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en de Wet op de economische delicten (artikel 1a) geregeld. Langs deze weg is ook overtreding van artikel 11, eerste lid, en 17, eerste lid, van deze verordening strafbaar.

De hoogte van de geldboete is vastgelegd in artikel 23 van het Wetboek van strafrecht. De geldboete van de tweede categorie had op 1 januari 2018 de hoogte van € 4.150.

Artikel 22. Toezichthouders

Toezichthouders zijn personen die bij of krachtens wettelijk voorschrift belast zijn met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift (artikel 5:11 Algemene wet bestuursrecht). Toezichthouders kunnen zowel individueel als categoriaal worden aangewezen. In de artikelen 5:15 tot en met 5:19 Algemene wet bestuursrecht worden bevoegdheden aan toezichthouders toegekend.

Op basis van artikel 5:15 Algemene wet bestuursrecht is een toezichthouder bevoegd elke plaats te betreden met uitzondering van woningen zonder toestemming van de bewoner. 'Plaats' is daarbij een ruim begrip en omvat niet alleen erven en andere terreinen, maar ook gebouwen (niet-woningen). Uit artikel 5.13 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht volgt dat de ambtenaren die op grond van artikel 21, eerste lid, belast zijn met het toezicht op de naleving ter zake van het bepaalde bij of krachtens de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, voor zover het betreft activiteiten als bedoeld in artikel 2.2 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, daarnaast ook bevoegd zijn, met medeneming van de benodigde apparatuur, een woning te betreden zonder toestemming van de bewoner.